

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2023-09-21

Diarienummer:
UBN-2023-06720

Handläggare:
Christine Kastner Johnson

Svar på motion om gymnasierregion i Uppsala län från Jonas Segersam (KD)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige

1. **att** uppdra till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden att kartlägga befintliga samarbeten och behov samt utreda hur vi aktivt kan stärka möjligheterna för en fördjupad och utvecklad gymnasierregion i Uppsala län, samt
2. **att** därmed anse motionen besvarad.

Ärendet

Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt 19 juni 2023 att kommunfullmäktige beslutar uppdra till kommunstyrelsen att aktivt stärka möjligheterna för en fördjupad och utvecklad gymnasierregion i Uppsala och Uppsala län.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Utbildningsnämnden har i samarbete med arbetsmarknadsnämnden startat ett arbete utifrån riksdagsbeslutet om Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning (prop. 2021/22:159). Beslutet syftar till att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och att förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

Ändringarna i skollagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. De ändringar som gjorts i skollagen innebär bland annat:

- Arbetsmarknadens behov ska få betydelse när kommuner, enskilda huvudmän och regioner planerar och dimensionerar vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux).
- Varje kommun ska samverka med minst två andra kommuner om uppgifter i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Samverkan ska ske genom ett avtal (primärt samverkansavtal). De samverkande kommunerna bildar ett primärt samverkansområde för utbildningen. Det primära samverkansavtalet ska avse planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Det är även möjligt att sluta sekundära avtal med kommuner utanför samverkansområdet eller regioner. Sådana avtal kan även slutas om annan utbildning i gymnasieskolan.
- Det ska vara möjligt att fritt söka till de yrkesämnena och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområde som den sökande är hemmahörande i.
- För att en enskild ska ges ett godkännande som huvudman för gymnasieskola krävs det att utbildningen bidrar till att dels möta ungdomars efterfrågan, dels fyller ett arbetsmarknadsbehov.
- En grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret ska bland annat vara att bedöma regionens kompetensbehov inom privat och offentlig sektor på både kort och lång sikt

Motionärens förslag stämmer väl överens med skollagens nya lydelse.

Ett samarbete med kommunerna inom länet finns redan i och med de samverkansavtal som finns upprättade sedan 2014. De nuvarande samverkansavtalen syftar främst till att ge eleverna möjlighet att antas som förstahandsmottagna i de samverkande kommunerna. För att uppnå syftet med riksdagsbeslutet behöver samarbetet fördjupas och även avse gemensam planering och dimensionering.

Frågan om primärt samverkansområde har tagits upp inom skolchefsnätverket i länet och arbetet kommer att intensifieras efter den 1 oktober 2023 då Skolverket presenterar de regionala planeringsunderlagen.

Syftet med de regionala planeringsunderlagen är att ge stöd åt huvudmän och bidra till att de kan fatta välgrundade beslut om utbud av utbildningar som möter både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Underlagen ska ge huvudmännen bättre förutsättningar när de tillsammans planerar, dimensionerar och erbjuder gymnasial utbildning.

Utbildningsnämnden ser ett behov av att kartlägga befintliga samarbeten och behov samt utreda hur kommunen aktivt kan stärka möjligheterna för en fördjupad och utvecklad gymnasierregion i Uppsala län.

Frågan om utökad samverkan kan även med fördel initieras av kommunen i kommundirektörsnätverket.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 21 september 2023
- Bilaga, Motion om gymnasierregion i Uppsala län från Jonas Segersam (KD)

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Motion om Gymnasieregion Uppsala län

I storstadsregionerna finns det ett väl utvecklat samarbete när det gäller gymnasieskolor. Antagning och planering sker gemensamt mellan de ingående kommunerna, och det finns tydliga avtal som gäller alla ingående kommuner i dessa regioner.

I Stockholm är det hela länet som ingår i regionen med samtliga 26 kommuner, och det finns sedan länge ett väl utarbetat samarbete runt gymnasieantagning och planering av gymnasieutbildning. Sedan 2011 söker och mottas elever på samma villkor till nationella program på samtliga gymnasieskolor i regionen, cirka 200 stycken.

I Skåne ingår hela Skåne och halva Blekinge i samma gymnasiregion, och särskilt för Lunds kommun, som har flera likheter med Uppsala, har detta inneburit en kraftig tillväxt för gymnasieutbildning / gymnasieskolorna i kommunen. Det finns där stora, väl fungerande gymnasieskolor som är attraktiva och har hög kvalitet. I vissa fall har detta lett till att Lund har haft svårt att bereda plats för all "egna" gymnasieelever, en faktor som ingår i diskussionerna kommunerna emellan om hur avtalen inom gymnasiregionen ska utformas så att det ska kunna fungera ännu bättre.

Även Göteborg har en gymnasiregion för 13 kommuner runt Göteborg.

I Uppsala län finns det bilaterala avtal mellan kommunerna, men det finns en tydlig tendens att varje kommun ser till sina egna intressen, och det är en väldigt låg nivå av samarbete och gemensamma lösningar för att dimensionera och planera gymnasieutbildningen och förbättra och förenkla den gemensamma antagningen och hanteringen.

En viktig faktor i en väl fungerande gymnasiregion är goda förbindelser med kollektivtrafik. Särskilt Stockholms län och Skåne präglas av just detta – goda förbindelser med pendeltåg (och tunnelbana i Sthlm), något som även Uppsala nu börjar komma i kapp. De senaste decennierna har vi fått betydligt bättre förbindelser genom Upptåget och SL-pendeln, och ett fortsatt utvecklingsarbete pågår.

Lars Stjernkvists utredning om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola (SOU 2020:33) har utmynnade 2022 i ett riksdagsbeslut som innebär att man nu behöver inrätta en typ av gymnasiregioner med minst 3 kommuner som samverkar. Den samverkan finns som nämnt ovan redan i vår region, men vår uppfattning är att det nu är ett väldigt lämpligt läge att ytterligare formalisera och fördjupa denna samverkan.

Uppsala kommun behöver vara aktiv att tillsammans med omkringliggande kommuner stärka samverkan, och här är fora som Regionalt forum och kommundirektörs- och utbildningsdirektör-nätverken viktiga. På kort sikt är det viktigast att hitta samförstånd med

de närliggande kommunerna i norr – i första hand Östhammar, Tierp, Knivsta och Heby, men på sikt är det förstås intressant att fördjupa samverkan med kommuner som Älvkarleby och Enköping/Håbo.

I arbetet är det självklart viktigt att hämta erfarenheter från befintliga väl utvecklade gymnasierregioner, och lära sig av både framgångsfaktorer och saker som man behöver förbättra.

Vi föreslår därför

- Att Kommunfullmäktige beslutar uppdra till kommunstyrelsen att aktivt stärka möjligheterna för en fördjupad och utvecklad gymnasierregion i Uppsala och Uppsala län.

Jonas Segersam (KD)

Uppsala 2023-06-14